

**SVENSKA
FÖRLÄGGARE
FÖRENINGEN**

Svenska Förläggare AB

**Verksamhetsberättelse
2006**

Innehållsförteckning

FÖRENINGENS KANSLI, STYRELSE M M	3
Kansli	3
Uppgifter	3
Medlemskap i Svenska Förläggareföreningen	4
Året som gått. Ordföranden har ordet	4
Styrelsens berättelse	6
Styrelse, valnämnd och revisorer	8
Arbetsgrupper	9
Allmänna möten	9
KULTURPOLITIK	10
Statligt stöd till litteraturen	10
AVTAL OCH FÖRHANDLINGAR MED UPPHOVSMÄNNEN	12
Sveriges Författarförbund	12
Föreningen Svenska Tecknare	13
Text- och musikantologiavtal med SFF respektive SMFF	13
BOKHANDELN	14
Bokrealisationen	14
Bokmässor	14
Kreditbevakning	14
RÄTTSLIGA FRÅGOR	15
Ny upphovsrättslag och debatt om fildelning	15
Översyn av tredje kapitlet i upphovsrättslagen	15
Fotokopiering för undervisningsändamål och information	16
Bevakning av medlemmarnas rättigheter	17
Svenska bibelsällskapet	17
Överenskommelse med den grafiska industrin	18
BRANSCHSTATISTIK	19
Sammanfattning av resultaten för 2005	19
Den svenska bokmarknaden	20
REPRESENTATION I BRANSCHSAMMANSLUTNINGAR	22
Nationellt	22
Internationellt	22
Freedom-to-publish	23
UTBILDNING	24
Förlagsklubben	24
Stiftelsen Bokbranschens Understöds- och Utbildningsfond	24
Förlagskunskap vid Stockholms Universitet	24
VÄRLDSBOKDAGEN	25

PRISER	26
Augustpriset	26
Lilla Augustpriset	27
Pocketpriset	27
Gulliverpriset	28
Lars Salvius-föreningens stipendier och pris	29
Bokbranschens Redaktörspris	29
ADAM HELMS' BOKSAMLING	30
BOKBRANSCHENS FINANSIERINGSINSTITUT AB	31
TIDNINGS AB SVENSK BOKHANDEL	32
MEDLEMSFÖRLAG VID ÅRETS SLUT	33
STADGAR	35
EKONOMI	39
Svenska Förläggareföreningen	39
Svenska Förläggare AB	45

FÖRENINGENS KANSLI, STYRELSE M M

Kansli

Svenska Förläggareföreningen, SvF, äger servicebolaget Svenska Förläggare AB, SvF AB. All personal och kansliverksamhet finns i bolaget. SvF har uppdragit åt SvF AB att handha administrationen av föreningens verksamhet. SvF AB svarar även självständigt för olika aktiviteter, rådgivning, förhandlingar etc. Bolagets samt föreningens ordförande är *Jonas Modig*. Verkställande direktör är *Kristina Ahlinder*.

Adress Drottninggatan 97
113 60 Stockholm
Telefon 08-736 19 40
Telefax 08-736 19 44
E-post info@forlaggare.se

Direktör Kristina Ahlinder

Personal Ann-Marie Andersson-Wallman, administration
Lars Arrhed, juridik (vikare jan-mars)
Daniel Knutsson, juridik (vikare nov-dec)
Caroline Lagercrantz Nordstrand, juridik (föräldraledig, jan-mars samt nov-dec)
Roy Rue, ekonomi
Marianne Öjestål, administration/ekonomi

Hemsidor hemsidan www.forlaggare.se innehåller allmän och aktuell information om bolaget, föreningen, medlemsförteckning, branschstatistik, information om Augustpriset, Förlagsklubben, Världsbokdagen, Svensk Bokhandel och andra organisationer. Det finns också sidor med engelsk text för den allmänna informationen, Augustpriset, Förlagsklubben, BFI, Svensk Bokhandel samt branschstatistiken.

All relevant information om Augustpriset återfinns på www.augustpriset.info.

Uppgifter

Svenska Förläggareföreningen, som bildades den 4 december 1843, är en sammanslutning av företag som yrkesmässigt bedriver förlagsrörelse, bokklubbsrörelse eller liknande i Sverige.

Föreningens huvudsyfte är enligt stadgarna att på olika sätt främja medlemmarnas gemensamma intressen.

Som medlem i Svenska Förläggareföreningen erhåller medlemsförlagen

- rådgivning i allmänna branschfrågor
- juridisk rådgivning i frågor som rör avtal, upphovsrätt, tryckfrihet, marknadsrätt, elektronisk utgivning etc
- omfattande och exklusiv branschinformation
- inbjudningar till interna seminarier och informationsmöten i aktuella ämnen

- medlemsinformation samt information om länkar till intressanta artiklar i svensk press i en lång rad frågor som på olika sätt rör bokbranschen etc.

Svenska Förläggareföreningen bedriver en omfattande extern informationsverksamhet gentemot massmedier, allmänhet och andra branschorganisationer både nationellt och internationellt rörande förlagsbranschens struktur och utveckling, bokproduktion, bokmarknad, prisutveckling etc.

Föreningen arbetar aktivt för att hos politiker, myndigheter, organisationer och media bevaka och driva medlemsförlagens intressen inom för förlagen aktuella och viktiga områden.

Svenska Förläggareföreningen är förlagsbranschens part i relationerna till bl a Sveriges Författarförbund, Föreningen Svenska Tecknare, Svenska Musikförläggareföreningen och Grafiska Företagen.

Föreningen besvarar ett stort antal utredningsremisser, departementsskrivelser etc inom framför allt kulturområdet och inom det upphovsrättsliga området.

Föreningen företräder branschen i överläggningarna med Statens kulturråd när det gäller arkersättningar, f-priser etc inom litteraturstödsordningen.

Medlemskap i Svenska Förläggareföreningen

Varje svenskt förlag med professionell utgivning av böcker och/eller litterära verk eller företag med bokklubbsrörelse eller liknande verksamhet kan bli medlem i Svenska Förläggareföreningen. Medlemsförlag förutsätts bedriva regelbunden utgivning och ha varit verksamt sedan minst ett par år. Ansökan om medlemskap ställs till föreningens styrelse och skall innefatta en presentation av förlaget och dess verksamhet/utgivning samt ett registreringsbevis. Av ansökan bör också framgå att förlaget tagit del av föreningens stadgar samt föreningens avgiftssystem. Beslut om medlemskap fattas av föreningens styrelse. Föreningens stadgar finns på föreningens hemsida men kan också rekvireras i tryckt form från kansliet. Se också sidan 35.

Vid årets slut hade föreningen 74 medlemmar. Se medlemsförteckningen på sidan 33.

Året som gått. Ordföranden har ordet

Det är lätt att konstatera att 2006 bör betecknas som ännu ett framgångsrikt år för den svenska bokbranschen. Vilka krav man uppställer för denna bedömning beror naturligtvis på vad som är skäligt med hänsyn till de strukturella förutsättningar som råder men också på vilket tidsperspektiv man använder. Man bör komma ihåg att bokbranschen under större delen av förra seklet var måttligt framgångsrik, med ganska svag försäljningsutveckling och lönsamhet. Övergången till fria priser 1970 medförde en nödvändig modernisering av både förlag och bokhandel och etablering av nya viktiga försäljningskanaler med bokklubbar och varuhus i centrum, men denna process tog tid och krävde mycket av långsiktigt nytänkande för att få genomslag.

Det är egentligen först på 2000-talet som den svenska bokbranschen kommit upp i en tydligt starkare och vitalare nivå, med en försäljningsutveckling som slår nya rekord och en lönsamhet som naturligtvis skiftar mellan förlag och år, men i stort ändå torde vara väsentligt

starkare än vad man tidigare brukat få räkna med. Att den sänkta bokmomsen 2002 haft en oerhörd positiv betydelse för utvecklingen är det nog knappast någon som betvivlar idag.

Det finns anledning att påminna om att vår kampanj för lägre bokmoms när den genomfördes mötte mycket motstånd och misstro, både från politiskt håll och inom kulturvärlden. Föreställningen att en sänkt bokmoms bara skulle sväljas av förlagen och att allt efter något års positiv effekt på försäljning och prisnivå skulle återgå till det gamla odlades på många håll även efter det att beslutet var fattat, och den präglade i viss mån arbetet inom den s k Bokpriskommissionen, som dock efter åtskilliga mödor kom fram till att den sänkta bokmomsen haft önskad effekt och alltså varit framgångsrik. Det är tillfredsställande att 6% moms på böcker idag måste kunna betecknas som lika stabilt som all annan kultur moms.

Ett centralt bekymmer för bokbranschen idag är däremot den vacklande respekten för upphovsrätten. Den tekniska utvecklingen på det digitala området har öppnat nya möjligheter för spridning av upphovsrättsligt skyddat material, men de legala lösningarna har haft svårt att utvecklas i samma takt som ovanan att sprida materialet utan tillstånd. Kraven på snabba lösningar har även på ansvarigt håll allt oftare kombinerats med mer eller mindre hotfulla idéer om att inskränka upphovsrätten för att bana vägen för en smidigare och mera öppen access till all information, skyddad eller ej. Sådana krav har riktats inte minst från bibliotek och arkiv, och de har formulerats i ökad utsträckning på internationell nivå, i synnerhet inom EU, där planerna på ett stort gemensamt europeiskt digitalt bibliotek drivs framåt med kraft.

Diskussionerna har intensifierats sedan Google etablerat vidlyftliga ambitioner på marknaden med erbjudanden att utgöra en central länk mellan rättighetsinnehavarna och de stora kundgrupperna när det gäller digitalt tillhandahållande. De lösningar Google velat etablera har dock lett till rättsliga problem som resulterat i att Google blivit stämt av såväl Amerikanska Förläggareföreningen som flera europeiska. Det är en viktig uppgift för oss att följa utvecklingen och medverka till konstruktiva lösningar så att de svenska förlagen ges utrymme för att tillvarata rättmätiga intressen. Även om otåligheten, inte minst på europeisk nivå, börjar bli tydlig, finns det anledning att utgå från att rimliga lösningar som tar hänsyn till alla komplikationer kommer att kunna ta form. Vi litar på att den nya svenska regeringen – liksom den förra – inte låter sig rubbas i sin övertygelse att en stabil upphovsrätt är av ovärderlig betydelse för rättssäkerhet och kulturell mångfald.

För detta krävs dock också att man vågar tala klarspråk mot dem som alltjämt försöker göra gällande att upphovsrätten spelat ut sin roll och att det nya digitala samhället kräver en annan ordning med frihet att disponera även upphovsrättsligt skyddat material i den digitala miljön. Det handlar naturligtvis om det fenomen som i den förenklade debatten gått under beteckningen fildelning och som fick ökad aktualitet när ändringarna i upphovsrättslagen efter EU-direktivet implementerades 1 juli. Dessa nyheter i upphovsrättslagen tog bl a sikte på preciseringar när det gäller digital spridning och kom därför i debatten att kallas ”fildelningslagen”. Företrädare för den ungdomskultur som profilerade sig genom att utan tillstånd sprida upphovsrättsligt skyddat material koketterade öppet med sin laglöshet och fick tyvärr sympatier på sina håll både inom medierna och de politiska partierna, som utan att tänka på vilka internationella åtaganden Sverige har på upphovsrättsområdet ställde i utsikt att lagen kunde ändras så att det blev fritt fram för ungdomarna. I valrörelsen uppträdde t o m ett politiskt parti, Piratpartiet, med anspråk på att bli taget på allvar med sitt ledande budskap att avskaffa upphovsrätten. Det var beklämmande att tvingas uppleva hur företrädare för de stora etablerade partierna i valrörelsens spurt av rädsla för att utmana ungdomsväljarna svävade på målet och antydde att det skulle vara möjligt att ändra lagen för att tillmötesgå kraven och, som det förenklat och felaktigt uttrycktes, ”tillåta fildelning”.

Utmaningen för bokbranschen är att skapa affärsmässiga lösningar som möjliggör en effektiv utveckling av digitala erbjudanden samtidigt som vi måste få respekt för vårt försvar av upphovsrätten och därmed våra legitima åtgärder för att motverka och i förekommande fall ingripa mot de brott mot upphovsrätten vi drabbas av. Detta har tagit mycket av föreningens uppmärksamhet i anspråk under det gångna året och det kommer med all säkerhet att prägla verksamheten också under 2007.

Jonas Modig,
Ordförande

Styrelsens berättelse

Under 2006 ökade medlemsförlagens försäljning ytterligare något och våra medlemmar kan därmed sammantagna notera en i stort sett oavbruten ökande försäljningskurva under hela 2000-talet. Antalet sålda volymer ökade också och med all sannolikhet har bokförsäljningen i Sverige aldrig varit större än nu. Det visade branschstatistiken som föreningen tog in för 32:a året i rad på årsbasis (avseende 2005), den snabbstatistik som numera tas in varje tertiäl från ett urval medlemsförlag (avseende 2006) samt de uppskattningar föreningen gör tillsammans med bokhandlarna.

På många sätt kan mot den här bakgrunden situationen för bokbranschens aktörer beskrivas som positiv. Men orosmoln finns. Den fysiska bokhandeln får det t ex allt kärvare då konkurrensen från internetbokhandeln i många fall är mycket hård. Vi kan också notera att respekten för upphovsrätten sviktar på olika håll, inte bara bland internetsurfande ungdomar.

Föreningen har under året ägnat en stor del av sin verksamhet åt att i olika sammanhang, vid både formella och informella möten med politiker, departementsfolk etc, föra fram sina synpunkter. Detta har inte mist rört det upphovsrättsliga området, men även när det rör andra för branschen viktiga områden. Så uppvaktade t ex föreningen den 17 januari utrikesdepartementet och kulturdepartementet, tillsammans med Horace Engdahl, Svenska Akademien, Håkan Bravinger, Sveriges Författarförbund och Peter Curman, KLYS i syfte att säkerställa stödet till översättningar av svensk litteratur till utomnordiska språk. Resultatet av bl a den uppvaktningen ser ut att bli att översättningsstödet åtminstone kommer att vara kvar på samma nivå som tidigare.

Litteraturen och läsandet vill föreningen också gärna fokusera kring. Ett sätt att göra det är att varje år anordna Pocketpartyt, i år den 21 mars. Under kvällen, som traditionsenligt numera äger rum på Berns i Stockholm, premierades de pocketböcker som sålt allra mest under den gångna femtonmånadersperioden. *Lotta Bromé* var kvällens värd och prisutdelare. Aldrig tidigare har så många titlar belönats. Att intresset för pocketböcker är stort kan alltså konstateras. Försäljningen är hög och intresset från media är också stort. Detta är också bakgrunden till att föreningen tillsammans med Svenska Bokhandlareföreningen i mars tog fram en rapport ”Pocketböcker. Historia – nutid – framtid.” vilken sprids, förutom till media, även till kulturpolitiker, olika organisationer och förstås de egna medlemmarna.

Världsbokdagen, alltid den 23 april, firades på sedvanligt sätt med författarframträdanden etc på landets bibliotek, i bokhandeln och i skolorna. Detta år anordnade emellertid inte föreningen någon egen aktivitet.

Under året avgick *Lars Grahn* som ordförande i IPAs freedom-to-publish-kommitté och ledamot av IPAs styrelse efter en mandatperiod om sex år. Lars Grahn efterträds nu av *Björn Smith Simonsen* från Norge som nordens representant.

Jonas Modig valdes till ordförande för FEP vid federationens årsmöte den 19 maj i Leipzig för en mandatperiod om två om. Föreningens internationella engagemang har genom uppdragen i IPA och FEP varit ovanligt omfattande, men mycket betydelsefulla då föreningen därmed nära kunnat följa, och också påverkat, viktiga frågor. Det rör inte minst frågor kopplade till upphovsrätt och digitalisering, men också yttrande- och tryckfrihet.

Nordiska Förläggarrådet träffades den 1 september i Oslo för överläggningar om viktiga gemensamma frågor. En gemensam nordisk förlagsstatistik är nu på god väg. Under året har också de nordiska föreningarna fått frågan om man har intresse av att gemensamt vara temaland under Frankfurtmässan 2008 eller senare. Vid mötet i Oslo beslutade föreningarna dock att avböja denna propå.

Den 5 september uppvaktade föreningen justitiedepartementet i syfte att informera om läget i bokbranschen och vilka orosmoln som finns, främst rörande den planerade översynen av tredje kapitlet upphovsrättslagen. Frågor som hänger samman med upphovsrätten står högt på föreningens agenda och kommer så att göra även nästa år. Med anledning av detta har föreningen tillsatt en särskild juristgrupp, bestående av föreningens jurist och direktör samt några av medlemsförlagens egna jurister, som fått till uppgift att nära följa utvecklingen inom t ex det digitala området, Google, men också alltså aktuella frågor kopplade till upphovsrättslagen. Under året har gruppen sammanställt en skrivelse rörande den planerade översynen av tredje kapitel i upphovsrättslagen.

Den 17 september hölls val till riksdagen och Sverige fick en ny regering. Föreningen anhöll så snart det stod klart vilka personer som utsetts till kulturminister respektive justitieminister, om tid för uppvaktning.

Yttrandefrihet var huvudtemat på Bok & Biblioteksmässan i Göteborg 21-24 september och ett stort antal seminarier, scenprogram och andra aktiviteter ägnades åt denna grundläggande mänskliga rättighet. Många av Svenska Förläggareföreningens medlemmar lämnade generösa bidrag till evenemangen. Dessutom arbetade personal från kansliet, under alla mässdagar, i den särskilda Yttrandefrihetsmontern som Svenska PEN, International Publishers Association (IPA) och Bok & Biblioteksmässan stod bokom.

Den 16 november medverkade föreningens direktör i ett seminarium anordnat av Svenska Exportkreditnämnden under temat "Hur mycket nytta ger nöje? Behöver exportindustrin och kulturexporten varandra?". Syftet med seminariet var att sätta fokus på vilka förutsättningar som finns och vilka effekter spridningen av film, litteratur och konst i utlandet har.

Som ett led i föreningens arbete med de olika upphovsrättsfrågorna anordnades den 30 november, tillsammans med Föreningen Svenska Läromedel, FSL, ett mycket uppskattat öppet seminarium där upphovsrätten stod i fokus. Temat var "Tjuvarnas marknad – 2000-talets upphovsrätt?". Ämnen som behandlades var sk fildelning och nedladdning, pirater på internet, vad som sker när biblioteken i allt högre grad digitaliserar sina samlingar och den forfattande omfattande olagliga analoga kopieringen.

Årets Augustgalan, den artonde i ordningen, ägde rum den 4 december och uppfattades av många som den bästa hittills. Den mediala uppmärksamheten är mycket stor och de tre vinnarna kan se fram emot extra stor uppmärksamhet och god försäljning. För tredje året i rad sändes galan direkt i SVT:s digitala kanal 24.

Samarbetet med Svenska Bokhandlareföreningen har under året resulterat i att bokbranschen nu ser ut att få ett bokbranschindex. Handelns Utredningsinstitut, HUI, har givits uppdraget att hämta in försäljningsuppgifter från sjutton återförsäljare – bokhandlare, varuhus, bokklubbar och internetbokhandlar. Statistikinhämtningen började i september och under våren 2007 tros de första siffrorna offentliggöras. En större genomgång av olika rutiner och logistiska lösningar har också genomförts under året i syfte att uppnå rationaliseringsvinster i bokbranschen. Under tidig vår 2007 kommer även resultatet av detta arbete att kunna redovisas.

Under år 2006 har föreningen skickat ut ett 50-tal medlemsinformationer via e-post till medlemmarna samt dessutom ett trettiotal pressinformationer innehållande länkar till intressanta artiklar i svensk dagspress.

Styrelse, valnämnd och revisorer

Styrelsen, som under året hållit sex sammanträden, har bestått av *Jonas Modig*, ordförande, *Kjell Bohlund*, vice ordförande, *Eva Bonnier*, *Anna Borné Minberger*, *Viveca Ekelund*, *Claes Eriksson*, *Dan Israel*, *Erik Osvalds*, *Ann-Marie Skarp*, *Peter Stenson*, *Eva Swartz*, *Bertil Wahlström* samt *Erik Larsson* (adjungerad från FSL).

Föredragande i styrelsen har direktör *Kristina Ahlinder* varit.

Vid föreningsmötet den 10 maj 2006 omvaldes *Bengt Christell*, *Kerstin Angelin*, *Gunilla Haljær Olofsson* och *Dorotea Bromberg* som ledamöter av föreningens valnämnd. Till ny ledamot efter *Erik Osvalds* valdes *Kristoffer Lind*.

Revisorer har under året varit auktoriserade revisorn *Jan Nyström* och *Ulla Vedin* med auktoriserade revisorn *Malin Nilsson* och *Mikael Sellstedt* som suppleanter.

Arbetsgrupper

Svenska Förläggareföreningens styrelse har utsett följande arbetsgrupper:

Statistikkommittén: *Kjell Bohlund*, ordförande, *Claes Eriksson*, *Jonas Modig* och *Bertil Wahlström*.

Ekonomigruppen: *Viveca Ekelund*, *Jonas Modig* och *Bertil Wahlström*.

Freedom-to-publish-kommittén: *Eva Bonnier*, ordförande och *Dan Israel*.

Augustprisgruppen: *Eva Bonnier*, *Eva Swartz* och *Erik Osvalds*.

Juristgruppen: *Jerker Fransson*, *Eva Gedin*, *Dag Wetterberg* och *Caroline Fellbom*

I samtliga grupper ingår även representanter från kansliet.

Allmänna möten

Allmänna möten

Svenska Förläggareföreningen håller varje år två ordinarie möten. Vårmötet 2006, tillika årsmötet, ägde rum den 10 maj på Villa Källhagen i Stockholm och höstmötet den 6 december på Svenska Förläggareföreningens kansli.

Vid det extra föreningsmötet den 24 januari presenterades budgeten för 2006 avseende servicebolaget Svenska Förläggare AB och föreningen godkände då den preliminära avgiftsdebiteringen för året.

Vid ordinarie vårmöte den 10 maj förrättades val av styrelse och revisorer. Mötet beslöt godkänna förslaget till budget och avgiftsdebitering för SvF AB. Föreningsmötet gästades av *Pamela Schultz Nybacka*, doktorand vid Företagsekonomiska institutionen, Stockholms universitet, som inledde mötet under rubriken "Perspektiv på bokens ekonomi".

På ordinarie höstmötet den 6 december inledde *Johan Tiedemann*, ny statssekreterare på kulturdepartementet, kort om den nya regeringens tankar kring kulturpolitiken.

KULTURPOLITIK

Statligt stöd till litteraturen

Utgivningsstöd

Det av riksdagen 1975 införda statliga utgivningsstödet handläggs och fördelas av Statens kulturråd.

År 2006 fördelades 35 512 tkr till 772 ansökningar vilket innebär ett genomsnittligt stödbelopp på 46 000 kr. Genomsnittligt stödbelopp 2005 var 50 521 kr. Beloppet inkluderar det 1999 införda distributionsstödet. Det totala antalet ansökningar var 1 748 st, stödandelen var alltså 44%, att jämföra med 42% föregående år.

Till ny svensk skönlitteratur fördelades under budgetåret drygt 7 277 tkr till 162 av de 440 ansökningarna. Detta innebär en stödandel på knappt 37%.

Till utländsk skönlitteratur för vuxna i svensk översättning fördelades nära 5 044 tkr till 105 ansökningar vilket innebär att knappt 52% av 203 ansökningar fick stöd.

När det gäller facklitteratur för vuxna fick 136 av 330 ansökningar, eller ca 41%, stöd. Sammanlagt stödbelopp var drygt 7 659 tkr.

Inom barn- och ungdomslitteraturen fördelades drygt 6 670 tkr till 201 av 423 ansökningar, vilket innebär en stödandel på ca 47,5%. Av det totala beloppet fördelades 545 tkr till andra språk än svenska, 16 av 23 ansökningar motsvarande knappt 70% fick stöd.

Bildböcker och bildverk fick dela på drygt 4 195 tkr. 57 av 148 ansökningar, ca 38,5%, beviljades.

Till klassiker fördelades 3 177 tkr, 69 av 103 ansökningar, drygt 67% beviljades. Som lagerstöd för klassisk litteratur har 303 tkr delats ut.

Till tecknade barn- och ungdomsserier gavs 542 tkr. 15 av 36 ansökningar, knappt 42%, beviljades.

Litteratur på invandrarspråk (exkl barn- och ungdomslitteratur) fick dela på 948 tkr, 27 av 65 ansökningar, ca 41,5% fick stöd.

För kontakter med Kulturrådet angående stödets handläggning och utformning svarade föreningens kansli tillsammans med *Merit Hell/Stefan Hilding* och *Dan Israel* (vuxenlitteratur) samt *Rod Bengtsson* och *Bengt Christell* (barn- och ungdomslitteratur).

Klassikerserie för skolbruk

Sedan 1985 har Statens kulturråd och Svenska Förläggareföreningen samarbetat med utgivningen av en klassikerserie för skolan. Serien har distribuerats av Bokförlaget Natur och Kultur som utsetts genom upphandling. Titlarna har valts av en till Kulturrådet knuten urvalsgrupp där en av ledamöterna var utsedd på förslag av Svenska Förläggareföreningen. Stödet är avsett att möjliggöra för skolorna att till ett mycket lågt pris köpa klassikertitlarna i

klass- eller gruppuppsättningar. Böckerna, som är inbundna, säljs endast för skolbruk. Våren 1996 blev serien komplett med 100 titlar. Dessa skall hållas i lager, marknadsföras och vid behov tilltryckas under ett antal år. 15 257 exemplar såldes under 2006.

2005 fick Kulturrådet regeringens uppdrag att ta initiativ till en ny bokserie med klassiker, nu också i högre utsträckning från olika språkområden och världsdelar. Utgivningen inleddes med ett fåtal titlar under 2006. Ambitionen är att totalt 50 nya titlar ska ges ut under en femårsperiod. Kulturrådets uppdrag innebär att rådet i samverkan med Myndigheten för skolutveckling och de förlag som kommer att ge ut böckerna ska utarbeta en modell för urval och distribution av serien. Målgruppen är i första hand elever i grund- och gymnasieskolan och Myndigheten för skolutveckling har till uppgift att informera skolorna om utgivningen. Tanken är att skolor ska kunna köpa in klassuppsättningar till ett lågt pris. Regeringen anslår två miljoner kronor för projektet.

Se också www.kulturradet.se.

Nordiska stödåtgärder

Nordiska ministerrådet (kultur- och undervisningsministrarna) inrättade 1975 en stödordning för översättning av litterära verk från ett nordiskt språk till ett annat. Stödordningen administreras av Nordiska litteratur- och bibliotekskommittén (Nordbok). Stödet tillfaller utgivaren och motsvarar i regel översättningskostnaden. Stödet kvoteras mellan de olika länderna/språkområdena i Norden.

Under 2006 beslutade Nordiska ministerrådet att lägga ned de fyra nordiska konstkommittéerna, däribland Nordbok, från årsskiftet 2006/2007. Nordboks översättningsstöd kom därmed att upphöra efter sista ansökningstillfället den 1 oktober 2006. Information om den framtida strukturen för det nordiska kultursamarbetet finns på Nordiska Ministerrådets hemsida www.norden.org.

Vid de två sista ansökningstillfällena under 2006 beviljade en arbetsgrupp tillsatt av Nordiska Litteratur- och Bibliotekskommittén (Nordbok) i Oslo 161 ansökningar. Totalt fördelades 2 665 980 NOK.

För översättningar från svenska erhöll 48 titlar stöd. Av dessa översattes 10 till danska, 10 till finska, 6 till färöiska, 3 isländska och 19 till norska. Dessutom översattes 4 från finlandssvenska till danska, finska och norska.

För översättningar till svenska erhöll 28 titlar stöd. Av dessa översattes 9 från danska, 4 från finska, 4 från isländska, 8 från norska, 1 från nynorsk, 1 från samiska och 1 från flera språk.

EU-stöd till litteraturen

För information se Statens kulturråds hemsida www.kulturradet.se.

AVTAL OCH FÖRHANDLINGAR MED UPPHOVSMÄNNEN

Sveriges Författarförbund

Ramavtal för översättningsuppdrag

I april 2004 undertecknade Svenska Förläggareföreningen och Sveriges Författarförbund ett nytt ramavtal för översättningsuppdrag. Avtalet, som trädde i kraft den 1 juli 2004, var ett resultat av förhandlingar som pågått sedan 2002. Vid förhandlingarna företrädde Svenska Förläggareföreningen av *Jonas Modig, Kjell Bohlund* och *Caroline Lagercrantz Nordstrand* och Författarförbundet av *Boel Unnerstad, Inger Johansson* och *Thorbjörn Öström*. En arbetsgrupp bestående av representanter från ett flertal förlag deltog i arbetet bl a genom att bistå Svenska Förläggareföreningens förhandlingsdelegation med utredningar och kommentarer.

Det ramavtal för översättningsuppdrag som trädde i kraft den 1 juli 2004 innehåller flera nyheter. Den största förändringen, i förhållande till tidigare avtalspraxis, är införandet av ersättning för sekundäranvändning som sker inom förlaget (s k intern sekundäranvändning). Att ersättningen utvecklas i den riktningen ligger i linje med den utveckling som sker i andra europeiska länder. Vidare har omfångsberäkningen förenklats genom införandet av en ny teckenbaserad metod. Avtalet och mer information finns på föreningens hemsida, www.forlaggare.se

Avtalet löper fram till och med 1 juli 2007 och därefter tills vidare med ömsesidig uppsägningstid om tre månader. Parterna avser att vid avtalsperiodens slut göra en gemensam utvärdering av avtalets effekter på området för prosaöversättningar.

Ramavtal för förlagsavtal

1995 sade Svenska Förläggareföreningen upp ramavtalet för förlagsavtal och sedan februari 1996 finns inget centralt avtal för bokutgivning i Sverige. Sveriges Författarförbund har på olika sätt, bl a i en skrivelse till justitiedepartementet, framfört sitt missnöje med den avtalslösa situationen och föreslår bl a att tvingande regler för förlagsavtal införs i upphovsrättslagen i syfte att stärka upphovsmännens ställning. Den nya tyska upphovsrättslagen tjänar här som förebild. Förläggareföreningens inställning är att den avtalsfrihet som är etablerad på den svenska bokmarknaden gynnar både förlag och författare och självfallet ska försvaras. Alla typer av tvingande regelsystem, liknande det i Tyskland, hämmar snarare branschens arbete än utgör någon positiv påverkansfaktor. Vad gäller lagstiftning till stärkande av avtalsparters möjligheter att i efterhand justera oskäligen ersättningsnivåer kan Förläggareföreningen konstatera att behovet redan idag tillgodoses i svensk rätt genom möjligheterna att tillämpa avtalslagens generalklausul (36 §).

I oktober 2004 presenterade Författarförbundet fem olika så kallade mönsteravtal. Dessa rör tryckt bok, beställningstryck, e-bok, hörbok och agentavtal. Avtalen är ett led i arbetet mot en tvingande lagstiftning och skall enligt ingressen i samtliga avtal gälla fram tills det att sådana nya regler för förlagsavtal trätt i kraft. Svenska Förläggareföreningen har avrått sina medlemmar från att tillämpa avtalen.

Föreningen Svenska Tecknare

Ramavtalet mellan Svenska Förläggareföreningen och Föreningen Svenska Tecknare avseende illustrationsuppdrag inom skönlitteraturen fortsätter att gälla tills vidare. Huvudregeln i avtalet är att engångsersättning utan relatering till upplagans storlek skall utbetalas.

Text- och musikanalogiavtal med Sveriges Författarförbund respektive Svenska Musikförläggareföreningen

I juli 2006 sade Sveriges Författarförbund upp textantologiavtalet. Bakgrunden är den förändring av 18 § upphovsrättslagen som genomfördes i och med implementeringen av Info Soc direktivet 1 juli 2005. Enligt paragrafens nya lydelse kan tvångslicensen inte längre illämpas för kommersiellt nyttjande, dvs då förlag i förvärvssyfte producerar och ger ut samlingsverk för undervisningsbruk. Detta innebär att förlag som ger ut en textantologi i förvärvssyfte måste träffa avtal med varje upphovsman till de verk som skall användas.

Medlemmarna har under året informerats om förändringarna i 18 § upphovsrättslagen samt konsekvenserna av Sveriges Författarförbunds uppsägning av textantologiavtalet.

Avtalet mellan Svenska Förläggareföreningen och Svenska Musikförläggareföreningen är inte uppsagt. Emellertid gäller även för musikanalogier att bestämmelsen om tvångslicens inte är tillämplig om verket, som i och för sig ges ut för användning i undervisning, ges ut i förvärvssyfte. Detta innebär på samma sätt som för textantologier att förlag som ger ut en musikanalogi i förvärvssyfte måste träffa avtal med varje upphovsman till de verk som skall användas. Det mellan Svenska Förläggareföreningen och Svenska Musikförläggareföreningen överenskomna grundhonoraret med uppräknig är alltså gällande i enlighet med avtalet.

BOKHANDELN

Bokrealisationen

Statistiska uppgifter för 2006 hämtas in från medlemsförlagen under våren 2007 varför siffrorna här nedan avser 2005.

Enligt Svenska Förläggareföreningens branschstatistik minskade medlemsförlagens realisationsförsäljning under 2005 med 11 % i förhållande till 2004 och omfattade 180,6 miljoner kronor, vilket motsvarar 7,6 % av medlemmarnas totala försäljning.

Mer information om rean, t ex historik, finns att tillgå på föreningens hemsida www.forlaggare.se. I februari 2007 publicerar föreningen en särskild rapport om bokbranschens årliga stora bokrea. Rapporten kommer att kunna beställas från kansliet.

Sedan 1995 har branschens parter tillsammans med Konsumentverket varit överens om riktlinjerna för marknadsföring av böcker i rean. Huvudpunkten är att nytt ISBN skall åsättas sådana specialupplagor som framställs till rean och som till innehåll, utseende eller papperskvalitet inte är helt identiska med originalutgåvan. Sådana böcker skall inte heller märkas med någon "förr pris"-jämförelse och det skall noga anges att det är fråga om en specialupplaga i rean.

Bokmässor

Ett stort antal internationella bokmässor av skiftande storlek och inriktning äger årligen rum runt om i världen. De mest betydelsefulla av de stora internationella bokmässorna är för de svenska förlagen framför allt bokmässorna i London i mars respektive i Frankfurt i oktober samt barnboksmässan i Bologna i april.

Bok & Bibliotek i Svenska Mässans lokaler i Göteborg, där många av medlemsförlagen medverkar, ägde 2006 rum den 21-24 september. Huvudtemat för 2006 års bokmessa var yttrandefrihet och ett stort antal seminarier, scenprogram och andra aktiviteter ägnades åt denna grundläggande mänskliga rättighet. Under mässans invigning, vilket ägde rum i den speciella yttrandefrihetsmonter, delade IPA, den internationella förläggareföreningen, ut sitt Publishers' Freedom Prize. Priset och de med Internationella PEN, Svenska PEN och mässan gemensamma och omfattande aktiviteterna var möjliga att genomföra tack vara generösa bidrag från inte minst föreningens medlemsförlag, de nordiska förläggareföreningarna och en rad norska förlag.

Kreditbevakning

Kansliet gör varje månad en sammanställning över bokhandlarnas skulder till förlagen. Syftet med rapporten är att i så stor utsträckning som möjligt skydda förlagen mot kundförluster. Sammanställningen görs på grundval av förlagens uppgifter om respektive bokhandel.

RÄTTSLIGA FRÅGOR

Ny upphovsrättslag och debatt om fildelning

Från och med den 1 juli 2005 gäller en ny upphovsrättslagstiftning. Lagändringarna, som har sin grund i EG-direktiv 2001/29/EG, har till syfte att anpassa upphovsrättslagen till den tekniska utvecklingen.

Den nya regleringen innehåller bl a ett tydligt förbud mot nedladdning av t ex musik, bilder och annat material på internet för privat bruk, i de fall där förlagan är olovlig. Förbudet ledde till att en mycket intensiv debatt inleddes våren 2006 där upphovsrättslagen ifrågasattes av såväl allmänheten som de politiker som en gång stått bakom implementeringen av den nya lagstiftningen. I media fick upphovsrättslagen namnet ”fildelningslagen” och frågan om rätten att ladda ned upphovsrättsligt skyddat material blev en av valrörelsens hetaste frågor.

Under hösten 2006 tillsatte justitieminister *Thomas Bodström* en utredning (Ju2006:K) och gav *Cecilia Renfors*, direktör vid Granskningsnämnden för radio och TV, i uppdrag att utvärdera upphovsrättslagen samt undersöka hur utvecklingen av lagliga alternativ för nedladdning av t ex musik och film kan påskyndas. Av uppdragets beskrivning framgår att utredningen ska ske i samråd med berörda branscher och att redovisning ska ske senast den 1 maj 2007. Svenska Förläggareföreningen och Föreningen Svenska Läromedel deltog i samrådsgruppens möte den 29 november 2006.

Svenska Förläggareföreningen har på olika sätt och i olika sammanhang försökt upplysa politiker och media om upphovsrätten och de konsekvenser en uppluckring av upphovsrättslagen skulle kunna innebära för kulturen i Sverige i allmänhet och bokutgivningen i synnerhet. Som en del i detta arbete anordnade Svenska Förläggareföreningen tillsammans med Föreningen Svenska Läromedel ett seminarium i november 2006 med rubriken ”Tjuvarnas marknad – 2000-talets upphovsrätt?”. Vid seminariet diskuterades främst olika frågor kopplade till upphovsrätten, fildelning, digitalisering av bibliotek, piratkopiering av ljudböcker och otillåten kopiering av läromedel och kurslitteratur.

Översyn av tredje kapitlet i upphovsrättslagen

I samband med implementeringen av Info Soc direktivet 2005 meddelade justitiedepartementet att det avsåg att se över det tredje kapitlet i upphovsrättslagen. Kapitlet innehåller bl a dispositiva regler för förlagsavtal och är således av stor vikt för de svenska bokförlagen.

Sveriges Författarförbund har i ett flertal skrivelser till departementet framfört önskemål om en tvingande lagstiftning i denna del och hänvisar bl a till den tyska upphovsrättslagen från 2002. Svenska Förläggareföreningen har till justitieminister *Thomas Bodström* framfört kritiska synpunkter på Författarförbundets skrivelse och har begärt att få delta i den eventuella referensgrupp som kan komma att tillsättas under år 2007.

Föreningen tillsatte en intern juristgrupp i början av 2006 som bl a fick i uppgift att ta fram underlag i syfte att påverka revisionsprocessen i en för föreningens medlemmar gynnsam riktning. *Per Jonas Nordell*, professor i immaterialrätt vid Handelshögskolan i Stockholm, deltog under året som sakkunnig. Juristgruppen producerade under våren en skrivelse med rubriken ”Revision av tredje kapitlet i upphovsrättslagen - en summering av Svenska Förläggareföreningens inställning.” Skrivelsen innehåller dels en beskrivning av bokbranschen

och förlagsverksamheten, dels en analys av de argument som Sveriges Författarförbund anfört som stöd för tvingande lagstiftning. Skrivelsen överlämnades vid en uppvaktning av justitiedepartementet den 5 september 2006. Vid uppvaktningen deltog från föreningens sida *Jonas Modig, Kristina Ahlinder, Caroline Lagercrantz Nordstrand* och *Eva Gedin*. Justitiedepartementet representerades av departementsrådet *Christine Lager* och *Christoffer Deméry*.

Fotokopiering för undervisningsändamål och information inom olika verksamheter

Svenska Förläggareföreningen har tillsammans med femton andra rättighetshavarorganisationer på upphovsrättens område genom avtal med skolor, högskolor och andra utbildningsanordnare givit lärare rätt att i begränsad utsträckning framställa fotokopior ur och utskrifter av verk för sin undervisning. För dessa avtal gäller en avtalslicensbestämmelse i upphovsrättslagen. Bestämmelsen utvidgades genom den nya upphovsrättslagen den 1 juli 2005. Ersättningen enligt kopieringsavtalen erläggs till och fördelas av föreningen **Bonus Presskopia** som är bildad av de licensgivande organisationerna. Bonus Presskopia biträder organisationerna vid förhandlingar om kopieringsavtal och avtal om utväxling av ersättningar till eller från utlandet. Bonus Presskopia är bildat av två tidigare fristående organisationer: Bonus respektive Presskopia. Bonus Presskopia erbjuder även myndigheter, företag och organisationer rätt att kopiera ur verk i begränsad omfattning för information inom deras verksamheter. Dessa avtal regleras genom en ny avtalslicensbestämmelse som infördes i upphovsrättslagen den 1 juli 2005.

Ett nytt avtal om kopiering har träffats mellan rättighetshavarorganisationerna och staten avseende högskole- och universitetsområdet. Avtalet, som gäller fr o m den 1 januari 2007 gäller t o m den 31 december 2007, har ändrats i viss utsträckning i förhållande till föregående avtal. Bland annat har ändringar skett avseende kopieringsvolym och ersättning. Kopieringsvolymen har höjts med tio procent till 357,5 sidor per helårsstudent. Ersättningen per helårsstudent har höjts till 133,29 kr, vilket innebär en höjning med 11,61 procent i förhållande till föregående avtal. Vidare innehåller det nya avtalet ett åtagande av parterna att verka för tillsättandet av en arbetsgrupp med syfte att utbyta erfarenheter avseende frågor om exemplarframställning av upphovsrättsligt skyddat material på universitet och högskolor.

Bevakning av medlemmarnas rättigheter

Bevakningen av medlemmars rättigheter är en av kansliets många uppgifter och i vissa fall kan kansliet medverka till att uppgörelser kommer tillstånd och att ersättning utges. Det finns dock ärenden där frågor som är av principiell vikt för förlagsbranschen aktualiseras och i sådana fall har kansliet tagit en än mer aktivare roll.

Arbetet med att utreda och granska olagliga former av kopiering pågår ständigt och utgör en stor del av kansliets arbete.

I samband med att den nya upphovsrättslagen trädde i kraft 2005 har Svenska Förläggareföreningen tillsammans med Föreningen Svenska Läromedel tillskrivit kopieringsbutiker i Sverige för att informera om de nya reglerna. Breven har följts upp med besök och andra kontakter.

Svenska Förläggareföreningen har tidigare engagerat sig i ärenden som rör *användning av omslag vid marknadsföring av bok*. Den centrala frågan i dessa ärenden var huruvida ett förlag eller en distributör kan använda ett omslag vid marknadsföring av ett verk utan att inhämta tillstånd från den upphovsman som gjort omslaget. Huvudförhandling i ett av målen ägde rum under våren 2005. Svenska Förläggareföreningen har på begäran avgivit ett sakkunnighetsutlåtande i målet av vilket framgår att ett förlag eller en distributör har rätt att använda omslag vid sedvanlig marknadsföring för det aktuella verket – t ex i kataloger, artiklar, recensioner och på förlagens hemsidor – utan tillstånd från upphovsmannen. Tingsrätten gav förlaget rätt och skrev i domen av den 5 juli bl a: ”Genom vad som sålunda framkommit i målet har (...) visat att det finns en väl etablerad branschpraxis att bokomslag utan ytterligare ersättning till upphovsmannen får publiceras i sådant sammanhang som gjorts i målet. Denna branschpraxis är inte lagstridig utan får anses vara både naturlig och i samklang med god sedvänja.” Således bekräftades föreningens inställning. Motparten överklagade målet och hösten 2006 togs ärendet upp i Hovrätten över Skåne och Blekinge som den 11 oktober 2006 fastställde tingsrättens dom.

Svenska Förläggareföreningen har tillsammans med Föreningen Svenska Läromedel avgivit ett sakkunnighetsutlåtande i ett ärende som rör *varaktighet av förlagsavtal*. Ärendet avser utgivning av läromedel, ett utgivningsområde där det sedan 1980 finns ett ramavtal mellan Sveriges Läromedelsförfattares Förbund och Föreningen Svenska Läromedel. Ramavtalets reglering av varaktigheten har ifrågasatts av motparten och i samband med detta har Svenska Förläggareföreningen och Föreningen Svenska Läromedel redogjort för bakgrunden till ramavtalet, innebörden av den aktuella bestämmelsen samt den praxis som finns på området. Lunds tingsrätt har satt ut målet till huvudförhandling i mars 2007.

Svenska Bibelsällskapet

Bibelkommissionen överlämnade den nya översättningen av Bibeln till svenska staten i november 1999. Staten tillhandahöll i sin tur Svenska Bibelsällskapet de rättigheter som kan finnas till dessa översättningar. Svenska Bibelsällskapet är en ideell förening som skall främja spridningen och användningen av Bibeln samt svara för löpande översättningsarbete. Svenska Bibelsällskapet förvaltar i en särskild fond, Svenska Bibelsällskapets Bibelfond, den ersättning som utgivarna betalar vid användning av översättningarna.

Regler för upplåtelse av rättigheter till bibelöversättningarna finns i ett särskilt ”ramavtal om utgivning av Bibelkommissionens översättningar av Bibeln” träffat den 23 februari 1999 mellan staten, Svenska Bibelsällskapet, Kristna Bokförläggareföreningen och Svenska Förläggareföreningen. I Svenska Bibelsällskapets Bibelfond finns Svenska Förläggareföreningen representerad genom föreningens jurist.

I anslutning till avtalet finns en överenskommelse mellan Svenska Bibelsällskapet, Kristna Bokförläggareföreningen och Svenska Förläggareföreningen rörande de närmare villkoren för utgivning av Bibelkommissionens arbete. Avtalet innehåller även bestämmelser om redovisningsperioder samt en bestämmelse om att Bibelsällskapet skall erbjuda samtliga utgivare lika villkor.

Överenskommelser med den grafiska industrin

I december 2002 antogs Allmänna Leveransvillkor för Grafiska Prestationer 2002 (ALG 02). Svenska Förläggareföreningen deltog tillsammans med Grafiska Företagen, Annonsörföreningen, Svenska Tidningsutgivarföreningen, Sveriges Reklamförbund och Sveriges Tidskrifter i diskussionerna kring villkoren.

ALG 02 reglerar bl a vad leverantör och beställare skall prestera vid grafiska produktioner och vad som inträffar vid fel eller försening. I den senare delen knyter överenskommelsen nära an till köplagens motsvarande regler. Villkoren i ALG 02 är, liksom köplagens motsvarande regler, utbytbara. Parterna kan i det enskilda köpeavtalet ändra och komplettera dem så som de önskar.

I anslutning till de tidigare villkoren ALG 95 utarbetades en ”grafisk checklista” vari närmare anges vad beställare och leverantör bör tänka på vid beställares tillhandahållande av icke slutligt digitalt produktionsunderlag. Den grafiska checklistan har reviderats och ansluter nu till ALG 02.

ALG 02 och den grafiska checklistan finns tillgänglig på föreningens hemsida.

BRANSCHSTATISTIK

Sammanfattning av resultaten för 2005

Under våren 2007 samlas de statistiska uppgifterna in från medlemsförlagen avseende 2006. Här nedan redogörs därför för resultaten avseende 2005 års statistik.

2006 insamlade och bearbetade Förläggareföreningen för 33:e året i följd branschstatistik som visar medlemsförlagens utgivning och försäljning av allmänlitteratur under år 2005. Statistiken omfattar samtliga medlemsförlag, dvs inget bortfall finns i siffermaterialet.

Några resultat

Hög och stabil bokförsäljning även under 2005

Bokmomssänkningen den 1 januari 2002 innebar en kraftigt ökad försäljning hos förlagen. Detta märktes tydligast under 2002 då försäljningen i ekonomiska termer ökade med 14 %. Under 2003, 2004 och 2005 ökade försäljningen med ytterligare någon procent per år och vi kan med fog säga att bokförsäljningen i Sverige aldrig tidigare varit så stor som under 2005.

Totalt sålde föreningens medlemmar något färre volymer nya böcker under 2005 än under både 2004 och 2003. 2003 var ett absolut rekordår när det gäller antal sålda böcker. 2005 noterades emellertid en ökad försäljning av s k backlisttitlar.

Försäljningen till bokhandel och internetbokhandel samt grossister fortsatte att öka

Förlagens försäljning till bokhandeln, inkl internetbokhandeln, och grossister gick fortsatt bra och ökade under 2005 med 4 %. Försäljningen till internetbokhandeln ingår i denna försäljning men någon särredovisning görs inte. Uppenbart är dock att internetbokhandeln kontinuerligt ökar sin andel av den totala försäljningen inom denna kategori och motsvarade 2005 uppskattningsvis ca 15 %.

Försäljningen till varuhusen ökade även under 2005. Varuhusens försäljning påverkas starkt av förlagens utgivning och är mer beroende av bestsellers – under 2005 t ex av titlar av J. K. Rowling och Dan Brown – än vad bokhandeln gör vars försäljning tydligare präglas av bredd.

Förlagens försäljning direkt till biblioteken, dvs egentligen till Bibliotekstjänst, ökade under 2005. En relativt stor del av bibliotekens inköp sker direkt från bokhandeln och internetbokhandel och syns då inte specificerat i branschstatistiken. Branschstatistikens biblioteks-siffra skall alltså inte tolkas som om den omfattade all försäljning till landets bibliotek. Under 2005 påverkades troligen den här försäljningen av ökad försäljning av kommersiella ljudböcker, alltså inte s k talböcker.

Förlagens försäljning till bokklubbar ökade något under 2005.

Export och rea

Förlagens utlandsförsäljning – dvs export av färdiga böcker på svenska, delupplagor på främmande språk och utgivningsrätter – minskade under 2005 liksom den gjorde under 2004. Förlagens reaförsäljningen, som fanns till försäljning februari 2006, minskade under 2005 både i ekonomiska termer och i andel av total försäljning.

Utgivning och försäljning av ljudböcker ökade markant

Ljudböckernas betydelse på marknaden fortsatte att öka även under 2005: sålunda ökade utgivningen med 22 titlar till 190 under 2005 och med 58,1 Mkr till 154,5 Mkr totalt.

Barn- och ungdomsböcker backade

Under 2005 minskade försäljningen och även antalet sålda exemplar. Antalet nya svenska barn- och ungdomsbokstitlar minskade under året, medan översättningarna ökade.

Antalet nya fackbokstitlar ökade

Försäljningen av facklitteratur låg relativt still totalt sett. Antalet sålda exemplar minskade kraftigt medan antalet nya titlar ökade markant – med ca 200 titlar.

Svensk skönlitteratur minskade

Försäljningen av skönlitteratur har totalt sett minskat under 2005. En ökning kan noteras för översatt litteratur medan alltså svenska original minskade både i försäljning och i antalet sålda exemplar. Antalet nya svenska titlar ökade dock, liksom antalet översatta nya titlar. Skönlitterära pocketböcker fortsatte att öka både i antal nya titlar och i försäljning räknat.

I genomsnitt sålde medlemmarna 5 000 ex av varje ny titel och totalt ca 40 miljoner volymer

I snitt trycktes de nya titlarna i 7 800 exemplar, något färre än under 2004, och säljs i 5 000 exemplar, även det något färre än 2004. Antalet tryckta volymer minskade, men glappet mellan tryckta och sålda volymer fortsatte dessvärre att öka vilket gör att förlagens lager också fortsatte att öka. En uppenbar risk föreligger för att den stora och ökande utgivningen bland föreningens medlemmar på sikt kommer att leda till ekonomiska problem.

Föreningens medlemmar sålde totalt nära 22 miljoner volymer nya titlar och nära 19 miljoner volymer äldre titlar, s k backlist, vilket gör ca 40 miljoner volymer totalt.

Snabbstatistik avseende 2006

Den snabbstatistik som föreningen tog fram i januari 2007, och som omfattar ca 60 procent av föreningens totala omsättning, och helåret 2006, visar att försäljningen totalt sett ökat med runt 7 procent i förhållande till 2005.

Branschstatistiken i sin helhet kan beställas från kansliet, men finns också på www.forlaggare.se. Branschstatistiken för 2006 kommer att finnas tillgå i sin helhet, både i tryckt form och på hemsidan, fr o m juni 2007.

Den svenska bokmarknaden

Den svenska bokmarknaden är sedan flera decennier avreglerad och präglas bl a av fri prissättning och fri etableringsrätt för bokhandeln. 1970 upphörde bruttoprissystemet och bokpriserna blev fria. Sedan 1992 finns inte heller det fackbokhandelsavtal som reglerade vissa affärsförhållanden mellan bokförlagen och bokhandlarna. I slutet av 1995 sade Förläggareföreningen upp samtliga avtal med Sveriges Författarförbund och sedan sista februari 1996 saknas ett centralt avtal för bokutgivning i Sverige. Den 1 juli 2004 trädde ett nytt ramavtal för översättningsuppdrag i kraft.

I Sverige finns uppskattningsvis ca 300 professionella bokförlag med regelbunden utgivning. Nya förlag etableras hela tiden. De största koncernerna/förlagen är Bonnierförlagen, Liber, Norstedts Förlagsgrupp, Natur och Kultur, Verbum och Damm Egmont. Samtliga är medlemmar i Svenska Förläggareföreningen.

Antalet bokhandlar är omkring 400 st och drygt 60 % av dessa ingår i någon form av kedjebildning: Akademibokhandelsgruppen, Bokia, JB-gruppen och Ugglan (frivilliga kedjor av privatägda bokhandlar). 90 av landets 290 kommuner, främst inom norrländsk glesbygd, saknar bokhandel men nära 90 % av landets befolkning har en bokhandel i den egna kommunen.

Till dessa bokhandlar kan läggas ett mycket stort antal andra försäljningsställen av böcker i Sverige, t ex varuhus, kiosker, livsmedelsbutiker, pocketshopar och stormarknader. Handeln med böcker över internet är stor och växande.

Förlagens direktförsäljning via bokklubbar ökade kraftigt under 1970- och 80-talen. I 70-talets början fanns endast ett fåtal bokklubbar medan det idag finns ett 50-tal med tillsammans omkring 1 miljoner medlemmar.

Det statliga stödet till bokbranschen (bokhandel och förlag) 2006 var ca 100 miljoner kr varav knappt 40 miljoner kronor avsåg litteraturstödet. Stödet är ett individuellt efterhandsstöd som betalas ut till bokförlagen efter kvalitativa bedömningar av Statens kulturråd. Se också sidan 10 i denna verksamhetsberättelse. Folkbiblioteken har också, sedan 1997, möjlighet att söka statligt stöd för inköp av barn- och ungdomsböcker. Till de statliga stöden på litteraturområdet hör också stödet till En bok för alla. Stödet till författarna via bl a biblioteksersättningen var ca 100 000 miljoner kr.

REPRESENTATION I BRANSCHSAMMANSLUTNINGAR

Nationellt

Per Wivall är utsedd av föreningens styrelse att ingå i **Grafiska Kammaren**. Grafiska Kammaren är inrättad av den grafiska industrin med uppgift att bl a avge utlåtanden i tekniska och ekonomiska frågor vid tvister mellan beställare och grafisk industri.

Kristina Ahlinder är föreningens representant i **Nationella Skolbiblioteksgruppen**, se www.skolbiblioteksgruppen.se.

Svenska Förläggareföreningen representeras av *Claes Eriksson* med *Catrine Grimlund* som suppleant i **Stiftelsen Svenska barnboksinstitutet, SBI**. Se också www.sbi.kb.se.

Föreningens representanter i **Stiftelsen Författarnas Internationella Gästhem** är *Kristina Ahlinder* och *Håkan Rudels*.

Sara Nyström har under året varit föreningens representant i **Svensk Bokkonst**.

Kristina Ahlinder är sedan maj 2005 svensk sekreterare i **Svenska PEN**.

Internationellt

Nordiska Bokförläggarrådet som grundades 1936 är ett organ för samråd på nordisk bas. 1998 träffades rådet i Oslo, 2001 i Köpenhamn, 2003 i Stockholm, 2004 i Reykjavik, 2005 i Helsingfors och 2006 i Oslo, för överläggningar i gemensamma viktiga frågor. Nästa möte kommer att äga rum i Köpenhamn i september 2007.

Förläggareföreningen är medlem i **International Publishers Association, IPA**, som har sitt sekretariat i Geneve. Föreningen har deltagit i möten med IPA under Bokmässan i Frankfurt i oktober.

Lars Grahn har sedan 2000 varit ledamot i IPAs exekutivkommitté samt ordförande i IPAs Freedom-to-publish-kommitté. Mandatperioden löpte ut oktober 2006. *Björn Smith Simonsen* från Norge efterträdde Lars Grahn som Nordisk representant i IPAs exekutivkommitté. Se vidare IPAs nätsida: www.ipa-uie.org.

Sedan 1994 är Förläggareföreningen medlem av den europeiska förläggarfederationen **Federation of European Publishers, FEP**. FEPs sekretariat ligger i Bryssel. FEP företräder förlagens intressen i EU och informerar sina medlemmar om olika EU-ärenden.

Föreningens ordförande *Jonas Modig* är sedan den 19 maj 2006 ordförande i FEP för en mandatperiod om två år.

Svenska Förläggareföreningens representant i FEPs exekutivkommitté är *Kristina Ahlinder*. Föreningens jurist har under året varit föreningens representant i FEPs Copyright Committee, där *Jonas Modig* fungerat som ordförande.

Under 2006 har föreningen närvarat vid FEP-möten i London den 6 mars, i Leipzig den 19 maj, i Bryssel den 15 september och i Bryssel igen den 17 november. Se vidare FEPs hemsida: www.fep-fee.be.

Sedan 1989 är Svenska Förläggareföreningen associerad medlem i **International Federation of Reproduction Rights Organisation**, IFRRO. Organisationen är ett internationellt samarbetsorgan för "collecting societies" på fotokopieringsområdet.

Rättighetshavarorganisationen Bonus Presskopiering, vari föreningen är medlem, har sedan 1988 varit medlem i IFRRO.

Freedom-to-publish

Svenska Förläggareföreningens Freedom-to-publish-kommitté fokuserar särskilt på yttrandefrihetsfrågor som rör förläggare och förlagsverksamhet nationellt och internationellt.

Syftet med kommittén är att föreningen snabbt skall kunna agera när behov uppstår men också synliggöra föreningens engagemang i den här typen av frågor.

I föreningens Freedom-to-publish-kommitté ingår *Eva Bonnier* (ordförande), *Dan Israel*, *Kristina Ahlinder* samt föreningens jurist.

UTBILDNING

Förlagsklubben

Förlagsklubben är ett forum för alla förlagsanställda samt frilansare som har bokförlag som huvudsakliga uppdragsgivare. Där kan man träffa kolleger, diskutera gemensamma yrkesfrågor och utbyta erfarenheter. Klubben erbjuder olika typer av utbildning, t ex i marknadsföring, förlagsjuridik, förlagsekonomi, projektledning och andra redaktörsuppgifter. Svenska Förläggareföreningen står som ekonomisk garant för verksamheten och all utbildning är subventionerad genom Stiftelsen Bokbranschens Understöds- och Utbildningsfond.

Förlagsklubben bjuder också in författare och andra personer med anknytning till eller intresse för branschen, som håller föreläsningar i aktuella och intressanta ämnen. Någon gång per år, t ex när en passande utställning presenteras, arrangeras visning på något museum.

Förlagsklubbens årsfest och årsmöte hölls den 15 maj 2006, för trettonde året i rad i Markeliussalen på Bokförlaget Natur och Kultur. Antalet medlemmar var vid utgången av året 454 personer.

Den valda styrelsen för 2006/2007 utgörs av *Lena Andersson* (Bonnier Group Agency), ordförande, *Gustaf Bonde* (Wahlström & Widstrand), *Anna-Karin Eriksson* (Natur & Kultur), *Malin Ericson* (frilans), *Kristoffer Lind* (Lind & Co), *Lena Lundgren* (frilans), *Stefan Skog* (Norstedts Förlag) och Svenska Förläggareföreningens representant i styrelsen är *Kristina Ahlinder*. *Johan Rosell* (frilans) är utbildningsansvarig.

Revisorer har varit *Anna Söder Rytterholm* (Alfabetta Bokförlag) och *Susanna Wettin* (Norstedts Förlagsgrupp). *Tuula Malmström* (Natur och Kultur) har varit revisorssuppleant. *Marianne Öjestål* har skött klubbens administration och ekonomi.

Stiftelsen Bokbranschens Understöds- och Utbildningsfond

Förlagsklubben, Svenska Förläggareföreningens utbildningsverksamhet, erhåller ekonomiskt bidrag från Stiftelsen Bokbranschens Understöds- och Utbildningsfond. Stiftelsens primärändamål är att ge individuellt understöd till personer som varit verksamma i bokbranschen. Stiftelsen har en partssammansatt styrelse med representanter för bokhandlare, bokhandelsmedhjälpare och förläggare. Ordförande i styrelsen är *E O Holm*. Från Förläggareföreningen har *Kristina Ahlinder* och *Bertil Wahlström* ingått i styrelsen med *Dan Israel* som suppleant. Adjungerad sekreterare och skattmästare har varit *Marianne Öjestål*.

Förlagskunskap vid Stockholms universitet

Universitetsutbildningen i förlagskunskap utarbetades under 1990 av en arbetsgrupp inom Förläggareföreningen och Historiska institutionen vid Stockholms universitet och hösten 1992 startade den första kursen på 20-poängsnivå. Kursen har sedan dess givits varje läsår, fr o m vårterminen 2000 som helfartskurs på dagtid (mot tidigare deltidsstudier på kvällstid). Höstterminen 2000 startade den första fortsättningskursen med 20 deltagare. Under 2006 har grundkursen haft 31 deltagare. Kursföreståndare är *Lennart Palmqvist*.

VÄRLDSBOKDAGEN

1995 beslutade FN-organet UNESCO att utse den 23 april till "The World Book and Copyright Day". Traditionen att fira Bokens dag den 23 april kommer ursprungligen från Katalonien i Spanien. I motiveringen står bl a att "böcker ... genom historien varit det mest kraftfulla och effektiva medlet för att sprida och bevara kunskap ... Allt som görs för att sprida böcker utvecklar vår gemensamma kunskap om kulturtraditionerna".

Svenska Förläggareföreningen tog under 1996 initiativet till att bilda *Idégruppen för Världsbokdagen*. I gruppen ingår representanter från Föreningen Svenska Läromedel, Författarcentrum, NOFF - Nordiska Föreningen för mindre förlag, Svensk Biblioteksforening, Svenska barnboksinstitutet, Svenska Bokhandlareföreningen, Svenska Unescorådet, Sveriges Författarförbund och Förläggareföreningen. Statens kulturråd har under flera år lämnat ett bidrag till Idégruppen som bl a använts för att ta fram olika informationsmaterial och till bidrag för författarframträdanden.

Under åren har föreningen deltagit i en rad olika aktiviteter t ex för att uppmärksamma bokmomsen, uppmuntra läsning etc. Olika åldersgrupper av elever har också fått bokgåvor av olika slag. Ett år skänkte föreningens barnboksutgivande förlag 55 000 barnböcker till landets ca 12 000 daghem. Ett annat år fick landets ca 300 000 gymnasister en pocketbok med två samtidsnoveller av *Anna-Karin Palm* och *Klas Östergren* från föreningen och Skolverket. Vidare har alla elever i skolår 5 fått *Henning Mankells* "Eldens hemlighet", alla elever i skolår 8 "En komikers uppväxt" av *Jonas Gardell*, alla elever i förskoleklass "Sandvargen" av *Åsa Lind* och alla elever i skolår 4 "Det gula mysteriet" av *Kersti Björkman* och *Mats Rhenman*.

2006 firades Världsbokdagen med författarframträdanden, bokfester, sagostunder och andra aktiviteter på många olika håll i landet. Ett bidrag från Statens kulturråd gick via Författarcentrum Öst till subventionering av författarframträdanden för allmänheten anordnade av folkbibliotek och kulturföreningar. Mångkulturåret fick sätta sin prägel på en stor del av de ämnen som lyftes fram under evenemangen. Se också www.varldbokdagen.nu.

PRISER

Augustpriset

Sedan 1989 delar Svenska Förläggareföreningen ut Augustpriset för årets svenska skönlitterära bok. 1992 utökades priskategorierna med Augustpriset för årets svenska fackbok och Augustpriset för årets svenska barn- och ungdomsbok. Syftet med Augustpriset är att lyfta fram den svenska litteraturen och varje år fokusera intresset och försäljningen på de nominerade titlarna. Vinnarna erhåller vardera 100 000 kr samt en bronsstatyett gjord av konstnären *Mikael Fare*. Augustpriset och Lilla Augustpriset sponsrades 2006 av Posten och Terädet. Se också www.augustpriset.info.

Alla svenska förlag har möjlighet att anmäla böcker till Augustpriset. Praktiska anvisningar för förlagen samt tävlingsstatuter kan rekvireras från föreningens kansli.

Augustgalan 2006 ägde rum den 4 december, för sjätte gången i Berwaldhallen i Stockholm, med *Annika Hagström* som konferencier. Galan producerades av *Mikael Hage*.

Årets svenska skönlitterära bok

2006 års skönlitterära jury bestod av *Ingrid Dahlberg*, ordförande, *Fredrik Lind*, *Annina Rabe*, *Carl Tham* och *Anna Williams*. Totalt sändes 126 böcker in av 26 förlag. Följande böcker nominerades av juryn:

”Svinalängorna” av *Susanna Alakoski* (Albert Bonniers Förlag), ”Göteborgshändelserna” av *Jörgen Gassilewski* (Albert Bonniers Förlag), ”Den amerikanska flickans söndagar” av *Lars Gustafsson* (Bokförlaget Atlantis), ”Montecore. En unik tiger” av *Jonas Hassen Khemiri* (Norstedts Förlag), ”Oceanen” av *Göran Sonnevi* (Albert Bonniers Förlag) och ”Drömfakulteten” av *Sara Stridsberg* (Albert Bonniers Förlag).

Vinnare blev ”Svinalängorna” av *Susanna Alakoski*.

Årets svenska fackbok

I 2006 års fackboksjury ingick *Anna-Greta Leijon* (ordf.), *Margareta Eklöf*, *Björn Fjæstad*, *Magdalena Gram* och *Dan Jönsson*. 125 böcker sändes in från 38 förlag och följande sex titlar nominerades av juryn:

”Meteorologernas väderbok” av *Claes Bernes* och *Pär Holmgren* (Medströms Bokförlag), ”Livsklättraren. En bok om Knut Hamsun” av *Sigrid Combüchen* (Albert Bonniers Förlag), ”Stenarna i själen” av *Sven-Eric Liedman* (Albert Bonniers Förlag), ”Qin” av *Cecilia Lindqvist* (Albert Bonniers Förlag), ”I döda språks sällskap” av *Ola Wikander* (Wahlström & Widstrand) och ”Pingvinliv” av *Brutus Östling* och *Susanne Åkesson* (Norstedts Förlag).

Vinnare blev ”Qin” av *Cecilia Lindqvist*.

Årets svenska barn- och ungdomsbok

Juryn 2006 bestod av *Marianne von Baumgarten Lindberg*, ordförande, *Jan Hansson*, *Maria Küchen*, *Lena Lundgren* och *Lasse Åberg*. Totalt sändes 108 böcker in av 14 förlag. Följande sex titlar nominerades av juryn:

”Jag behöver dig mer än jag älskar dig och jag älskar dig så himla mycket” av *Gunnar Ardelius* (Rabén & Sjögren), ”Tusen gånger starkare” av *Christina Herrström* (Bonnier Carlsen Bokförlag), ”Lill-Zlatan och morbror raring” av *Pija Lindenbaum* (Rabén & Sjögren), ”Hedvig och Max-Olov” av *Frida Nilsson* (Bokförlaget Natur och Kultur), ”Svenne” av *Per Nilsson* (Rabén & Sjögren) och ”Alla döda små djur” av *Ulf Nilsson* och *Eva Eriksson* (Bonnier Carlsen Bokförlag).

Vinnare blev ”Svenne” av *Per Nilsson*.

Lilla Augustpriset

2006 inbjöds för trettonde året i rad landets gymnasieelever att delta i uppsatstävlingen Lilla Augustpriset. Prissumman är på 10 000 kr för vardera bästa skönlitterära text och bästa facktext. ”Fantastiska farkoster – Bilen från förr till sedan” av *Joakim Magnusson*, Karlstad, vann facktextklassen och ”Boken om mig” av *Lisa Hedman*, Umeå, vann den skönlitterära klassen.

Vinnarna och de hedersnämnda texterna publicerades i en pocketbok utgiven av Rabén & Sjögren.

Pocketpriset

Pocketpartyt ägde rum den 21 mars på Berns i Stockholm. Under kvällen premierades författare till titlar som sålt mer än 30 000 ex, mer än 50 000 ex och mer än 100 000 ex – Silverpocket, Guld-pocket och Platinapocket – i fyra olika litteraturkategorier.

Vinnare i klassen **mest sålda svenska roman** blev *Kajsa Ingemarsson* för ”Små gula citroner”.

Kajsa Ingemarsson premierades med en **Platinapocket**, för mer än 100 000 sålda exemplar.

Katarina Janouch premierades med en **Guld-pocket**, mer än 50 000 sålda exemplar, för ”Anhörig”, liksom *Henning Mankell* för ”Djup”, *Helena Henschen* för ”I skuggan av ett brott”, *Lotta Thell* för ”Bortom ljus och mörker”, *Jeanette Lindblad* och *Pia Gadd* för ”En tillräckligt vacker dag för att dö”, *Håkan Nesser* för ”Skuggorna och regnet” och *Cecilia von Krusenstjerna* för ”En spricka i kristallen”.

Martina Haag premierades med en **Silverpocket**, mer än 30 000 sålda exemplar, för ”Hemma hos Martina”, liksom *Marianne Fredriksson* för ”Skilda verkligheter”, *Bengt Ohlsson* för ”Gregorius”, *Majgull Axelsson* för ”Den jag aldrig var”, *Marie Hermanson* för ”Hembiträdet” samt *Johanne Hildebrandt* för ”Saga från Valhalla”.

Vinnare i klassen **mest sålda svenska deckare** blev *Camilla Läckberg* för ”Predikanten”.

Camilla Läckberg premierades med en **Platinapocket** för mer än 100 000 sålda exemplar för ”Predikanten”. *Liza Marklund* får också en Platinapocket för ”Den röda vargen”.

Åsa Larsson premierades med en **Guld-pocket**, mer än 50 000 sålda exemplar, för ”Det blod som spillts”, liksom *Anders Roslund* och *Börge Hellström* för ”Odjuret” och *Karin Wahlberg* för ”Ett fruset liv”.

Håkan Nesser premierades med en **Silverpocket**, mer än 30 000 sålda exemplar, för "Fallet G", liksom *Anna Jansson* för "Drömmar ur snö", *Björn Hellberg* för "Club Karaoke", *Mari Jungstedt* för "I denna stilla natt", *John Ajvide Lindqvist* för "Låt den rätte komma in", *Karin Wahlberg* för "Flickan med majblommorna", *Arne Dahl* för "Dödsmässa", *Kjell Eriksson* för "Nattens grymma stjärnor" och "Nattskärnan", *Helene Tursten* för "Guldkalven" och *Jan Mårtenson* för "Ostindiefararen".

Vinnare i klassen **mest sålda svenska fackbok** blev *Ulla-Carin Lindquist* för "Ro utan åror".

Ulla-Carin Lindquist premieras postumt med en **Guld-pocket**, för mer än 50 000 sålda exemplar.

Filip Hammar och *Fredrik Wikingsson* premierades med en **Silverpocket**, mer än 30 000 sålda exemplar, för "100 höjdare", liksom *Hanna Svensson* för "När blodsbanden brister" och *Berny Pålsson* för "Vingklippt ängel".

Vinnare i klassen **mest sålda ungdomsbok** blev *Sara Kadefors* för "Sandor slash Ida".

Sara Kadefors premierades med en Silverpocket för mer än 30 000 sålda exemplar.

Vinnare i klassen **mest sålda översatta bok alla kategorier** blev *Alexander McCall Smith* för "Damernas detektivbyrå".

Alexander McCall Smith premierades med en **Platinapocket**, för mer än 100 000 sålda exemplar. Översättare av "Damernas detektivbyrå" är *Peder Carlsson*, som också premierades med en Platina-pocket.

Vinnare av årets **Pocketpris Special** blev *Gellert Tamas* som premieras för "Lasermannen".

Pocketshop specialpris till bästa omslag gick till *Jens Magnusson* för omslaget till *John Ajvide Lindqvists* "Låt den rätte komma in".

Gulliverpriset

IBBY Sverige (tidigare Barn- och ungdomsboksrådet, BUR) delar årligen ut Gulliverpriset till en person som genom sin verksamhet bidragit till att öka förståelsen för barn- och ungdomsböcker. Priset år 2006 gick till *Åke Dansk*, studieorganisatör på Metall i Sandviken, med följande motivering:

"Åke Dansk en sann Gulliver som vet hur det är både att vara stor och liten. Trots hårt motstånd och hån i början har han drivit projektet "Läs för mig pappa" till succé i Sandviken, där det nu är en del av den ordinarie verksamheten och inspirerar män runt om i landet.

"Läs för mig pappa" initierades av En bok för alla 1999 och sprids i samarbete med flera LO-förbund. Idén var att sätta barnböcker i händerna på pappor som annars inte skulle öppna en bok och därigenom skapa både nya läsvanor och möjlighet till närkontakt. Resultatet har blivit en växande läsrörelse som kommer underifrån och ur djupt kända behov och erfarenhet.

Med sin medvetna och kärleksfulla kamp bidrar Åke Dansk till att bryta mönster och skapa ny förebilder för unga pappor."

Förläggareföreningens representant i juryn var *Claes Eriksson*.

Lars Salvius-föreningens stipendier och pris

Svenska Förläggareföreningen, Sveriges Författarförbund och Sveriges Tidskrifter har tillsammans bildat Lars Salvius-föreningen. Föreningen har till uppgift att fördela ersättning för den kopiering som sker inom universitet och högskolor av vetenskapliga tidskrifter och annat särskilt kopieringskänsligt material. Föreningens styrelse utser en jury som delar ut stipendier och projektbidrag samt ett årligt pris till författare, översättare och utgivare inom det vetenskapliga området.

2005 års jury har bestått av *Ylva Hasselberg*, ordförande, *Cecilia Christner Riad*, *Lars Grahn*, *Bengt E Y Svensson* och *Birgitta Bruzelius*.

2005 års Lars Salvius-pris på 100 000 kr tilldelades Tidskriften *Forskning & Framsteg*. Redaktionen mottog priset i samband med *Forskning & Framstegs* jubileumsmottagning i Stockholm den 21 december 2005. Juryns motivering är:

”För mångåriga och förtjänstfulla insatser för ett sant upplysningsideal. Tidskriften är en fängslande mötesplats för förståelsen mellan vetenskapen och en kunskapsökande allmänhet.”

2006 års jury har bestått av *Ylva Hasselberg*, ordförande, *Cecilia Christner Riad*, *Lars Grahn*, *Bengt E Y Svensson* och *Birgitta Bruzelius*.

Under 2006 delades tre projektbidrag ut på 20 000 kr, 25 000 kr resp 30 000 kr samt 15 stipendier om vardera 25 000 kr.

Bokbranschens Redaktörspris

Priset, som egentligen heter Stiftelsen Bokbranschens Understöds- och Utbildningsfonds Redaktörspris, instiftades 1994 och är en utmärkelse till en förtjänt förlagsredaktör vars arbete resulterat i verk som utgivits på förlag inom Svenska Förläggareföreningen. Priset utgörs av ett stipendium på 25 000 kr och ett diplom. Prissumman skall användas till vidareutbildning eller studier, gärna i samband med en resa. Priset administreras av Förlagsklubben och delas ut på klubbens årsfest.

Priset gick 1994 till *Eva-Maria Westberg* (Tidens Förlag), 1995 till *Ingeborg Fernlund* (Norstedts), 1996 till *Elin Annell* (Bonnier Alba), 1997 till *Ewa Malmberg* (Rabén & Sjögren), 1998 till *Håkan Nygren* (Norstedts Ordbok), 1999 till *Mette Ramel* (Svensk Byggtjänst), 2000 till *Staffan Wahlgren* (Bonnier Utbildning), 2001 till *Kerstin Ljunggren* (Wahlström & Widstrand), 2002 till *Karina Klok Madsen* och *Tove Marling Kallrén* (båda Nya Doxa), 2003 till *Inga Wernolf* (Verbum Förlag), 2004 till *Gunilla Berglund* (Albert Bonniers Förlag), 2005 till *Eva Stenberg* (Ordfront Förlag) och 2006 till *Tomas Blom* (frilans).

Prisnämnden, som formellt utses av stiftelsen, har bestått av *Bertil Wahlström* (J.A. Lindblads Bokförlag), ordförande, *Helene Atterling* (Wahlström & Widstrand), *Martin Kaunitz* (Albert Bonniers Förlag), *Fredrik Lind* (Hedengrens Bokhandel), *Ann-Marie Skarp* (Piratförlaget) och *Stefan Skog* (Norstedts Förlag).

ADAM HELMS' BOKSAMLING

Svenska Förläggareföreningen förvärvade 1983 den unika samling av böcker och andra tryckalster inom ämnesområdet nordisk bokbranschhistoria vilken under ett trettiotal år skapades av bokförläggaren *Adam Helms* (1904–1980). Samlingen rymmer även intressanta delar av utomnordisk bokbranschhistoria.

Föreningens syften med förvärvet var att värna om samlingens sammanhållna bevarande och att den successivt kompletteras samt att den skall hållas tillgänglig för forskare, bokförläggare, bokhandlare och andra som kan ha intresse av att studera eller dokumentera bokbranschhistoriska uppgifter. För att på bästa sätt tillgodose dessa syften deponerades samlingen 1987 hos Stockholms universitetsbibliotek.

För arbetet med samlingen svarar en referensgrupp. Under året har *Eva Bonnier*, Albert Bonniers Förlag varit ordförande i gruppen. *Stephen Farran-Lee*, förläggare på Norstedts Förlag, representerar tillsammans med ordföranden Svenska Förläggareföreningen. *Petra Söderlund*, docent vid Litteraturvetenskapliga institutionen i Uppsala, avdelningen för litteratursociologi och *Pamela Schultz Nybacka*, doktorand i företagsekonomi, Stockholms universitet, representerar forskarna inom området. *Lennart Palmqvist*, kursansvarig för förlagsutbildningen, representerar Stockholms universitet. *Catarina Ericson-Roos* är överbibliotekarie vid universitetsbiblioteket. *Bodil Edvardsson*, ansvarig för Adam Helms bokbranschhistoriska samling, är sammankallande.

Under år 2006 har gruppen haft sex ordinarie sammanträden. Arbetet har haft samma inriktning som tidigare år, nämligen att förvärva främst utländska monografier och att anordna den årliga Adam Helms' Lecture.

Svenska Förläggareföreningen har även år 2006 bidragit med 10 000 kr till förvärv av främst nordisk och annan internationell bokmarknadslitteratur. Samlingen har också genom köp kompletterats med brev och arkivmaterial som tidigare tillhört förläggaren Solveig Nellinge. Förvärvsgruppen, som bestått av hela referensgruppen har haft ett extra sammanträde under året.

Årets Adam Helms' Lecture med titeln "Publishers, Privateers, Pirates; 18th Century German Book Piracy Revisted" hölls av *Martha Woodmansee*, professor vid Case Western Reserve University, Ohio.

Svenska Förläggareföreningen och Bibsam, Kungl. Biblioteket har gett bidrag till föreläsningens genomförande.

Samlingen presenteras liksom årets Lecture på hemsidan www.sub.su.se/varabibliotek/helms.aspx

BOKBRANSCHENS FINANSIERINGSINSTITUT AB

Bokbranschens Finansieringsinstitut AB, (BFI) dotterbolag till Svenska Förläggareföreningen, bildat 1974, är ett utvecklings- och kreditinstitut verksamt på den svenska bokmarknaden med uppgift att bistå bokhandeln med rådgivning och finansiering vid investeringar i samband med nyetablering och övertagande av bokhandel.

Under åren 1977 - 2002 förvaltade BFI det statliga bokhandelsstödet vars syfte var att behålla och om möjligt förstärka ett vittförgrenat bokhandelsnät och öka tillgängligheten av kvalitetslitteratur i bokhandeln. Från den 1 januari 2003 avvecklades det statliga anslaget till stöd till bokhandel enligt avtalet mellan staten och BFI.

Sedan 1976, då BFIs egen låneverksamhet startade, har totalt 74 krediter på sammanlagt 12,6 miljoner kr beviljats.

I juni publicerade BFI en rapport över bokhandelns utveckling mellan 2001 och 2004, "*Den svenska bokhandeln. En analys*". Rapporten kan beställas av föreningens kansli.

BFIs styrelse har bestått av *Jonas Modig*, ordförande, *Kristina Ahlinder* och *Kjell Bohlund* vilka utsetts av Svenska Förläggareföreningens styrelse. *Marianne Öjestrål* har varit bolagets VD.

TIDNINGS AB SVENSK BOKHANDEL

Tidningsaktiebolaget Svensk Bokhandel, SvB, som ägs gemensamt av Svenska Bokhandlareföreningen och Svenska Förläggareföreningen, utger branschtidningen Svensk Bokhandel. Tidningen utkommer med 21 nummer per år. Fyra av dessa är katalognummer som behandlar vår- och höstutgivningen, barnböcker samt pocketböcker. Katalogerna har stor spridning också utanför prenumerantstocken.

Tidningsaktiebolaget bildades 1952 i samband med att bokförläggarnas Svensk Bokhandelstidning och bokhandlarnas Bokhandlaren slogs ihop till en för föreningarna gemensam branschtidning – Svensk Bokhandel. Svensk Bokhandels 55:e årgång (2006) är därför också Svensk Bokhandelstidnings 155:e och Bokhandlarens 100:e årgång.

Tidningen belyser självständigt bokbranschens utveckling genom nyhetsartiklar, större övergripande artiklar, reportage och debattinlägg. De flesta prenumeranter arbetar i bokhandel, på förlag, bibliotek och kulturredaktioner. Den TS-kontrollerade upplagan är 4 100 ex.

www.svb.se, tidningens elektroniska edition, har ett stort antal besökare per vecka. Hemsidan gjordes om i slutet av 2004 och redaktionen gör nu bl a dagliga uppdateringar av recensioner och kulturnyheter som länkas via SvB Direkt till ett femtiotal tidningar och radio- och tv-stationer. Där publiceras också nyheter som inte finns i papperstidningen och där finns ett utförligt branschregister, nyhetsarkiv och diverse länkar.

Tidningens styrelse bestod vid verksamhetsårets utgång av *Gunnar Ahlström*, *Kjell Bohlund*, *Dag Klackenber* (ordförande) och *Jonas Modig* med *Kristina Ahlinder* och *Thomas Wyatt* som suppleanter. *Lasse Winkler* var chefredaktör och VD för tidningsaktiebolaget.

MEDLEMMAR I SVENSKA FÖRLÄGGAREFÖRENINGEN PER 2006-12-31:

Affidavit Förlag
Alfabeta Bokförlag
Allt om Hobby
Anderson Pocket
Bokförlaget Arena
Arvinius Förlag
Assessio Sverige
Bokförlaget Atlantis
Bokförlaget Atlas
Bazar Förlag
Berghs Förlag
Bilda Förlag F&D
Albert Bonniers Förlag
Bonnier Audio
Bonnier Business Publishing
Bonnier Carlsen Bokförlag
Brombergs Bokförlag
BTJ Sverige
Byggförlaget
Carlsson Bokförlag
Bokförlaget Cordia
Damm Förlag
Ekerlids Förlag
eLib
Eriksson & Lindgren Bokförlag
Bokförlaget T Fischer & Co
Bengt Forsberg Förlag
Bokförlaget Forum
Gedins Förlag
Gidlunds Förlag
Gothia Förlag
Hallgren & Fallgren Studieförlag
Bokförlaget HEGAS
Historiska Media
ICA bokförlag
Informationsförlaget
Iustus Förlag
Karolinska Institutet University Press
Leandoer & Ekholm Förlag
Leopard Förlag
Liber
Libris Media
Bokförlaget Lind & Co
J A Lindblads Bokförlags AB
LL-förlaget/Centrum för lättläst
Läkemedelsakademin i Stockholm
Bokförlaget Max Ström
Natur & Kultur
Norstedts Akademiska Förlag
Norstedts Förlag
Bokförlaget Nya Doxa
Bokförlaget Opal
Ordfront Förlag
Piratförlaget
Prevent
Rabén & Sjögren
Santérus Förlag
Bokförlaget SEMIC
SNS Förlag
Sober Förlag
Sportförlaget i Europa
Stenströms Bokförlag
StorySide
Studentlitteratur
Svensk Byggtjänst
Svenska Förlaget liv & ledarskap
Svenska institutet
Talande böcker
Tre Böcker Förlag
Uppsala Publishing House
Wahlström & Widstrand
B Wahlströms Bokförlag
Verbum Förlag
Årets Bilsport Förlag

STADGAR

STADGAR för Svenska Förläggareföreningen

antagna vid extra föreningsmöte den 29 januari 2004 och ordinarie vårmöte den 28 april 2004
reviderade vid extra föreningsmöte den 24 januari 2006 och ordinarie vårmöte den 10 maj 2006.

Namn, säte, uppgift och servicebolag

§ 1

Föreningens namn är Svenska Förläggareföreningen. Föreningen är stiftad den 4 december 1843 och är en sammanslutning av fysiska och juridiska personer som yrkesmässigt bedriver förlagsrörelse eller liknande i Sverige.

Föreningen har sitt säte i Stockholm. Föreningens verksamhetsår räknas fr o m den 1 januari t o m den 31 december.

Föreningen har till uppgift att främja medlemmarnas gemensamma intressen.

Föreningen skall för sin verksamhet driva ett servicebolag, Svenska Förläggare AB.

Föreningen samarbetar med Föreningen Svenska Läromedel i gemensamma frågor.

Medlemskap

§ 2

Ansökan om medlemskap skall göras skriftligen och avgöras av föreningens styrelse.

Årsavgifter till föreningen samt andra medlemsförpliktelser

§ 3

Medlemskap i föreningen medför skyldighet dels att till Svenska Förläggareföreningen erlægga vid föreningsmöten fastställda årsavgifter till föreningen och med denna samverkande organisationer, såsom bidrag till den serviceverksamhet som bedrivs av servicebolaget samt att erlægga förskottsarvode enligt beslut vid extra föreningsmöte, dels att följa de förpliktelser som framgår av stadgarna eller som stadgeenligt beslutats.

§ 4

Det åligger föreningens medlemmar att i enlighet med styrelsens anvisningar före augusti månads utgång till föreningen genom förmedling av auktoriserad eller godkänd revisor lämna uppgift om föregående års nettoförsäljning av böcker och elektroniska utgåvor, exklusive läromedel.

Uteslutning/utträde

§ 5

Medlem som handlar i strid mot föreningens stadgar eller beslut kan uteslutas ur föreningen genom beslut av styrelsen.

§ 6

Medlem som vill utträda ur föreningen skall skriftligen anmäla detta till styrelsen senast tre månader före verksamhetsårets utgång.

§ 7

Utträde eller uteslutning ur föreningen befriar inte medlem från avgifter till föreningen och med denna samverkande organisationer, som beslutats före utträdet.

Föreningens ordinarie möten

§ 8

Föreningen håller varje år två ordinarie möten, det ena i april eller maj och det andra i november eller december, samt dessutom extra möten när styrelsen anser det erforderligt eller det begärs av minst 1/10 av medlemmarna.

Föreningsmötena är föreningens högsta beslutande organ. Varje medlem har en röst.

Kallelse till möte skall göras skriftligen minst fjorton dagar i förväg. I kallelsen skall anges de ärenden som kommer att förekomma till behandling undantagen sådan fråga som väckts enligt § 9 sista punkten och inkommit efter det att kallelsen gått ut.

För att giltigt beslut skall kunna fattas vid ordinarie möte eller extra möte fordras att minst 1/10 av medlemmarna är närvarande.

Protokoll skall föras vid samtliga föreningsmöten och styrelsemöten. Föreningens direktör är ansvarig för att detta sker.

§ 9

På vårens ordinarie föreningsmöte skall följande ärenden förekomma:

- val av ordförande vid mötet
- val av två justerare
- upprättande av röstlängd
- styrelsens redovisning för det förflutna kalenderåret
- föredragning av revisionsberättelsen
- fastställande av resultat- och balansräkning samt beslut om disposition beträffande vinst eller förlust
- fråga om ansvarsfrihet för styrelsen och direktören
- fastställande av medlemsavgiften till Svenska Förläggareföreningen
- godkännande av budget för Svenska Förläggare AB samt fastställande av avgifterna för budgetåret
- bestämmande av antalet styrelseledamöter

- val av styrelse, varav en ordförande
- val av valnämnd, varav en ordförande och fyra ledamöter
- val av två revisorer med två suppleanter, varav minst en ordinarie och en suppleant skall vara auktoriserad revisor
- val av föreningens representant vid bolagsstämmor med Svenska Förläggare AB, Bokbranschens Finansieringsinstitut AB och Tidnings AB Svensk Bokhandel
- styrelsens framställningar och förslag
- av föreningsmedlem väckt fråga, som anmälts till styrelsen senast en vecka före föreningsmötet

Valnämnd

§ 10

Sedan valnämnden berett medlemmarna tillfälle att inkomma med önskemål rörande styrelserepresentation skall den minst fjorton dagar före vårens ordinarie föreningsmöte till kansliet överlämna förslag till styrelsens sammansättning. Valnämndens förslag skall tillställas medlemmarna.

Det åligger valnämnden att i sitt arbete ta hänsyn till att olika typer av förlag blir representerade, så att styrelsen i möjligaste mån får sådan sammansättning att skilda, i föreningen företrädda, intressen blir på lämpligt sätt tillgodosedda.

Styrelse

§ 11

Föreningens styrelse skall bestå av lägst tio och högst tolv ledamöter.

§ 12

Styrelsen är beslutsför när minst hälften av ledamöterna plus en är närvarande.

§ 13

Vid omröstning har varje styrelseledamot en röst. Val skall, om någon ledamot begär det, ske med slutna sedlar.

§ 14

Kallelse till styrelsemöte jämte dagordning skall tillställas styrelsens ledamöter senast en vecka före mötet.

Ledning

§ 15

För föreningen skall finnas en direktör. Styrelsen fastställer de ramar inom vilka direktören skall verka.

Direktören är ansvarig inför styrelsen och föreningen.

Firmateckning

§ 16

Föreningens firma tecknas, förutom av styrelsen, av den eller dem styrelsen därtill utser.

Statistik

§ 17

Föreningens medlemmar är skyldiga att lämna uppgifter till föreningens årliga branschstatistik gällande utgivning och försäljning av allmänlitteratur och elektroniska utgåvor.

Stadgeändring

§ 18

Förslag till ändring i eller tillägg till dessa stadgar skall om de antas bordläggas under minst två månader och får inte slutligen avgöras förrän vid nästa ordinarie föreningsmöte.

Beslut om likvidation

§ 19

Beslut om att föreningen skall träda i likvidation skall fattas vid två på varandra följande föreningsmöten varav det ena skall vara ordinarie föreningsmöte. För att vara giltigt måste beslutet vid det senare av de båda föreningsmötena ha biträtts av minst två tredjedelar av de röstande.

Om föreningen träder i likvidation skall de tillgångar föreningen har fördelas på medlemmarna så att de medlemmar som föreningen har vid upplösningen först och i mån av tillgång återfår inbetalade insatser och att eventuella återstående medel fördelas mellan medlemmarna i proportion till summorna av under senaste treårsperioden inbetalade totalbidrag till föreningen och/eller till servicebolaget.

Stockholm maj 2006